

PEONCI I NJIHOV JEZIK

Za narod Peonaca zna se da je od najstarijih vremena stanovao uz rijeku Aksij, današnji Vardar. Grad im je bio *Amydon* ili *Abydon*¹.

¹ Ilijada 2, 848—49:

Αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἐγκυλοτόξους,
τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος, ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὺ ρέοντος,
'Αξιοῦ, οὐ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.

zatim Ilijada 10, 426—431:

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα Δόλων, Εὐμήθεος υἱός·
„τοιγὰρ ἐγὼ καὶ ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.
πρὸς μὲν ἄλδς Κᾶρες καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι
καὶ Λέλεγες καὶ Καύκωνες δῖοι τε Πελασγοί,
πρὸς Θύμβρης δ' ἔλαχον Λύκιοι Μυσοὶ τ' ἀγέρωχοι
καὶ Φρύγες ἱπτόμαχοι καὶ Μήρονες ἱπποκορουσταί.

Na ta se dva mjesta Peonci spominju kao barbarski saveznici Trojanaca i nabrajaju se, u katalogu pomoćnih četa i u Dolonovu odgovoru Odiseju, među drugim narodima što su došli Trojancima u pomoć. Opisuju se kao strijelci zavnutih lukova, koji su došli izdaleka, iz Amidona na širokom toku Aksija, lijepo razlišenom po zemlji.

Oni i njihovi prvaci spominju se i u opisu borbi pod Trojom. U Ilijadi 16, 284—92 kaže se za njih i to da su borci s bojnih kola:

Πάτροκλος δὲ πρῶτος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ
ἀντικρὺ κατὰ μέσσον, ὅθι πλείστοι κλονέοντο,
νῆϊ πάρα πρὺμνη μεγαθύμου Πρωτεσιλάου,
καὶ βάλε Πυραίχμην, ὃς Παίονας ἱπποκορουστάς
ἤγαγεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὺ ρέοντος·
τὸν βάλε δεξιὸν ὤμον· ὃ δ' ὕπτιος ἐν κονίῃσι
κάππεσεν οἰμῶξας, ἔταροι δὲ μιν ἀμφὶ φόβηθεν
Παίονες· ἐν γὰρ Πάτροκλος φόβον ἤκεν ἅπασιν
ἡγεμόνα κτείνας, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι.

Na drugome se mjestu iz riječi što ih u dvoboju izmjenjuju Ahilej i novi peonski vođa Asteropej saznajemo nešto o legendarnom rodoslovlju peonskih prvaka i o tome kako je Aksij bio uključen među svete rijeke i kako se, kao bog, u ljubavi spajao s nimfama. Tako se čita u Ilijadi 21, 139—43:

Τόφρα δὲ Πηλέος υἱὸς ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος
'Αστεροπαίῳ ἐπᾶλτο κατακτάμεναι μενεαίων,
υἱεῖ Πηλεγόνος· τὸν δ' Ἄξιος εὐρυνέεθρος
γείνατο καὶ Περίβοια, Ἄχεσσαμενοῖο θυγατρῶν
πρεσβυτάτη· τῇ γὰρ ῥα μίγῃ ποταμὸς βαθυδίνης.

Ležao je blizu mora i odatle se može zaključiti da su Peonci prvotno živjeli na morskoj obali kod donjeg Vardara². Iz tih su ih predjela istjerali Makedonci³. Herodot spominje Peonce na donjem Strimonu, današnjoj Strumi. U njegovo vrijeme oni su držali i velik potez u unutrašnjosti oko jezera Prasijade i brda Pangeja, i također između rijeke Strume i Meste.⁴ U kasnije vrijeme svi su ti krajevi bili nastanjeni tračkim plemenima i bili su pod vlašću Makedonaca. Peonci su im tada bili sjeverni susjedi. Stanovali su na srednjem Vardaru i u dolinama njegovih lijevih i desnih pritoka u okolici današnjih gradova Titova Veleša, Prilepa i Štipa. Granica prema Makedoniji bila je na Demir Kapiji sjeverno od današnjeg grada Gevgelije. Peoniju su od Dardanije na sjeveru dijelile planine kroz koje se Vardar probija iz skopskoga polja u velešku kotlinu i tako povezuje stare gradove *Scupi* (danas Skopje) i *Bylazora* (Veles).

Odnosi između Peonije i Makedonije bili su neprijateljski i Filip II. je oduzeo Peoniji samostalnost, ali je ona i dalje ostala posebna

i dalje Ilijada 21, 153—60:

Πηλεΐδη μεγάθυμε, τίη γενεήν ἐρεεΐνεις;
 εἰμ' ἐκ Παιονίης ἐριβόλου, τηλόθ' εὐούσης,
 Παίονας ἀνδρας ἄγων δολιχεγχεάς· ἦδε δέ μοι νῦν
 ἤώς ἐνδεκάτη, ὅτε Ἴλιον εἰλήλουθα.
 αὐτάρ ἐμοί γενεή ἐξ Ἄξιου εὐρύ ρέοντος
 Ἄξιου, ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαίαν ἴησιν,
 δς τέκε Πηλεγόνα κλυτὸν ἔγχεϊ· τὸν δ' ἐμέ φασί
 γείνασθαι· νῦν αὖτε μαχώμεθα, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ.

² Usp. Strabon 7, fragment 20:

ὁ δὲ Ἄξιός ἐκδίδωσι μεταξύ Χαλάστρας καὶ Θέριμης· ἐπίκειται δὲ τῷ ποταμῷ τούτῳ χωρίον ἐρυμνόν, ὃ νῦν μὲν καλεῖται Ἄβυδών, Ὀμηρος δ' Ἄμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἔλθειν „τηλόθεν ἐξ Ἄμυδῶνος ἀπ' Ἄξιου εὐρυρέοντος“ κατεσκάφη δ' ὑπὸ τῶν Ἀργεαδῶν.

i dalje fragment 23:

ὅτι ἡ παρ' Ὀμήρῳ Ἄμυδῶν Ἄβυδῶν ὕστερον ἐκλήθη, κατεσκάφη δέ.

³ Usp. Tukidid 2, 99:

τῆς δὲ Παιονίας παρὰ τὸν Ἄξιον ποταμὸν στενήν τινα καθήκουσαν ἄνωθεν μέχρι Πέλλης καὶ θαλάσσης ἐκτίσαντο. Riječ je o makedonskim vladarima. K tomu još Strabon 7, fragm. 41:

Ὅτι καὶ πάλοι καὶ νῦν οἱ Παίονες φαίνονται πολλὴν τῆς νῦν Μακεδονίας κατασχηκότες, ὡς καὶ Πέριπλον πολιορκῆσαι, καὶ Κρηστανίαν καὶ Μυγδονίδα πᾶσαν καὶ τὴν Ἀγριάνων μέχρι Παγαλαίου ὑπ' αὐτοῖς γενέσθαι.

⁴ Usp. Herodot 5, 15—16:

οἱ δὲ Παίονες ὡς ἐπύθοντο ἐχομένους τὰς πόλεις, αὐτίκα διασκεδασθέντες κατ' ἐνωτοὺς ἕκαστοι ἐτράποντο καὶ παραδίδωσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Πέρσησι. οὕτω δὴ Παιόνων Σιροπαλιόνες τε καὶ Παιόπλαι καὶ οἱ μέχρι τῆς Πρασιάδος λίμνης ἐξ ἠθέων ἐξαναστάντες ἤγοντο ἐς τὴν Ἀσίην. οἱ δὲ περὶ τε Πάγγαιον ὄρος καὶ Δόβηρας καὶ Ἀγριάνας καὶ Ὀδομάντους καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Πρασιάδα οὐκ ἐχειρώθησαν ἀρχὴν ὑπὸ Μεγαβάζου.

kraljevina pod domaćim vladarima. Makedonci su svojoj državi pripojili samo nešto zemljišta oko staroga grada *Stobi* sjeverno od Demir Kapije.

Peonija je starim piscima bila posebna etnička cjelina između Ilirije, Trakije i Makedonaca. U Ilijadi se Peonci pojavljuju kao trojanski saveznici i po tome se uvrstavaju među barbare. O njihovoj široj etničkoj pripadnosti doprle su do nas, međutim, tako različite vijesti da nas to upravo zbunjuje. Homer spominje Peonce u katalogu pomoćnih četa trojanskih zajedno s Tračanima i s tračkim Kikoncima. Strabon ih opisuje kao Tračane, a na drugom jednom mjestu povezuje ih s Frigijcima⁵. Herodot ih i Tukidid, opet, razlikuju od Tračana⁶. Herodot čak spominje jednu predaju po kojoj su Peonci Teukri naseljeni iz Troje⁷. Apijan pak zna za rodoslovlje u kojemu je Peon, eponim Peonaca, sin Autarijeja, eponima ilirskih Autarijata, i otac Skordiska i Tribala, eponimâ dvaju srednjobalkanskih plemena, od kojih je jedno bilo keltsko, a drugo, koliko znamo, Tračko⁸. To povezuje Peonce s ilirskim kompleksom. Ali je Apijan umjesto na njih možda mislio na Panonce, jer se taj pisac služi peonskim imenom i da označi tu etničku skupinu.

Drugo jedno rodoslovlje povezuje Peonce s peloponeskim Epejcima. Eponim Peon je tamo sin Endimionov i brat Epejev i Etolov

⁵ Usp. Strabon 7, frgm. 11:

Θρακῶν δὲ Πίερες μὲν ἐνέμοντο τὴν Πιερίαν καὶ τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον, Παίονες δὲ τὰ περὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν καὶ τὴν καλουμένην διὰ τοῦτο Ἀμφαξιῖτιν, Ἡδωνοὶ δὲ καὶ Βισάλται τὴν λοιπὴν μέχρι Στρυμόνος ἢ fragment 38:

Τοὺς δὲ Παίονας οἱ μὲν ἀποίκους Φρυγῶν οἱ δ' ἀρχηγέτας ἀποφαίνουσι, καὶ τὴν Παιονίαν μέχρι Πελαγονίας καὶ Πιερίας ἐκτετάσθαι φασί.

⁶ Usp. Herodot 7, 185:

πεζοῦ δὲ τὸν Θρήικες παρείχοντο καὶ Παίονες καὶ Ἑορδοὶ καὶ Βοττιαῖοι καὶ τὸ Χαλκιδικὸν γένος καὶ Βρύγοι καὶ Πίερες καὶ Μακεδόνες καὶ Περραιβοὶ καὶ Ἐνιήνες καὶ Δόλοπες καὶ Μάγγητες καὶ Ἀχαιοὶ καὶ ὅσοι τῆς Θρηίκης τὴν παραλίην νέμονται, τούτων τῶν ἐθνέων τριήκοντα μυριάδες δοκέω γενέσθαι.

Tukidid 2, 98 suprotstavlja tračku vojsku kralja Sitalka, koja se sastojala većinom od Odrisa i Geta, potpomognutu četama samostalnih Tračana, Peoncima u Peoniji. No teško je odatle izvoditi pouzdanije zaključke o etničkoj i jezičnoj pripadnosti Peonaca.

⁷ Usp. Herodot 5, 13:

οἱ δὲ οἱ ἔφραζον ὡς ἔλθοιεν μὲν ἐκείνῳ δώσοντες σφέας αὐτούς, εἴη δὲ ἡ Παιονίη ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολισμένη, ὃ δὲ Στρυμῶν οὐ πρόσω τοῦ Ἑλλησπόντου, εἴησαν δὲ Τευκρῶν τῶν ἐκ Τροίης ἀποικοί.

⁸ Usp. Apijan, *Illyrica* 2:

Αὐταριεῖ δὲ αὐτῷ Παννόνιον ἡγοῦνται παῖδα ἢ Παίονα γενέσθαι, καὶ Σκορδίσκον Ηλαῖον καὶ Τριβαλλόν, ὧν ὁμοίως τὰ ἔθνη παρώνομα εἶναι.

O tome vidi F. Parazoglu, *Srednjobalkanska plemena u predrimsko doba*, Sarajevo, 1969, str. 54—64; 97—100; 265—272.

Braća su se u Olimpiji utrkivala za prijestolje. Epej je pobjedio, a Peon, povrijeđen zbog poraza, otišao je u krajeve onkraj rijeke Aksija i ta se zemlja po njemu prozvala Peonija⁹. Takva legendarna verzija pripisuje Peoncima grčko podrijetlo. U svjetlu tih protuslovnih tvrdnji teško je reći kakvim su jezikom zapravo govorili ti Peonci. Što se starih književnih vrela tiče, Peonija za nas ostaje bijela mrlja na jezičnom zemljovidu staroga Balkana¹⁰.

Ni čisto jezični podaci ne pomažu mnogo. Jedina peonska glosa koju su nam sačuvali stari pisci jest *μόναπος* „evropski bizon“, najplemenitija lovina Peonaca¹¹. To nam ne kaže mnogo. Pa niti imena nas ne vode dalje. Nazivi peonskih plemena: *Σιροπαίονες*, *Παϊόπλαι*, *Δόβηρες*, *Λαιαῖοι*, *Ἀγριῶνες* ne mogu se pouzdano pripisati nikojem poznatom jeziku. Isto je tako s imenima njihovih gradova: *Βυλάζωρα*, *Στόβοι*, *Ἄστιβος*. Ovo je posljednje ime homonimno s grčkim *ἄστιβος* „negažen“, ali je ta podudarnost vrlo sumnjiva da možda proizlazi iz paretimološkoga prilagođivanja ili iz slučajne sličnosti. *Δευρίοπος*, zapadni dio Peonije u sjevernom dijelu pelagonijske ravnice, može se samo uz vratolomije tumačiti kao grčko ime. Neki su ga istraživači povezali s imenom grčkih Dorana. Naprotiv grad *Ἀλκομεναί*, što leži upravo u Deuriopu, nosi ime koje doista izgleda kao da je grčko, dok ime drugoga grada: *Στύβηρα* ne izgleda tako. Grčcima se mogu učiniti i imena gradova na donjem Vardaru: *Εἰδομένη*, *Ἀταλάντη*, *Εὐρωπος*, pa čak i *Γορτυνία*, iako nema grčke etimologije, nesumnjivo pripada grčkoj toponimiji. Nevolja je tek to što ne možemo biti sigurni da ti gradovi nose upravo peonska imena. U kraju oko Vardara, Crne reke i Strume stanovništvo se toliko mijenjalo i preslojavalo da svi zaključci o peonskom jeziku zasnovani na toponimima moraju ostati pod upitnikom.

⁹ Usp. Pausanija 5, 1, 3—5:

Τοὺς Ἥλειους ἴσμεν ἐκ Καλυδῶνος διαβεβηκότας καὶ Αἰτωλίας τῆς ἄλλης. τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα ἐς αὐτοὺς τοιάδε εὗρισκον. βασιλεῦσαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ λέγουσιν Ἀέθλιον, παῖδα δὲ αὐτὸν Διὸς τε εἶναι καὶ Πρωτογενείας τῆς Δευκαλίωνος, Ἀεθλίου δὲ Ἐνδυμίωνα γενέσθαι· τοῦτου τοῦ Ἐνδυμίωνος Σελήνην φασὶν ἐρασθῆναι, καὶ ὡς θυγατέρες αὐτῷ γένοιτον ἐκ τῆς θεοῦ πεντήκοντα. οἱ δὲ δὴ μᾶλλον τι εἰκότα λέγοντες Ἐνδυμίωνι λαβόντι Ἀστεροδίαν γυναῖκα — οἱ δὲ τὴν Ἰγώνου τοῦ Ἀμφικτύονος Χρομίαν, ἄλλοι δὲ Ὑπερίπην τὴν Ἀρκάδος —, γενέσθαι δ' οὖν φασὶν αὐτῷ Παίονα καὶ Ἐπειὸν τε καὶ Αἰτωλὸν καὶ θυγατέρα ἐπ' αὐτοῖς Εὐρυκύδαν. ἔθηκε δὲ καὶ ἐν Ὀλυμπία δρόμου τοῖς παισὶν ἀγῶνα Ἐνδυμίων ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐνίκησε καὶ ἔσχε τὴν βασιλείαν Ἐπειὸς· καὶ Ἐπειοὶ πρῶτων τότε ὦν ἤρχεν ὀνομάσθησαν. τῶν δὲ ἀδελφῶν οἱ τὸν μὲν καταμεινῶνα φασὶν αὐτοῦ, Παίονα δὲ ἀχθόμενον τῇ ἕσσει φυγεῖν ὡς πρρωτάτω, καὶ τὴν ὑπὲρ Ἀξίου ποταμοῦ χώραν ἀπ' αὐτοῦ Παιονίαν ὀνομασθῆναι.

¹⁰ O Peoniji usp. B. Lenk, *Paiones*, PWRE 36, Stuttgart 1942, 2403—2408; I. L. Merker, *The Ancient Kingdom of Paionia*, *Balkan Studies*, 6 (1965), 35—54.

¹¹ Usp. Aristotel, *Historia animalium* 8, 45 (630 a):

Ὁ δὲ βόνασος γίγνεται μὲν ἐν τῇ Παιονία ἐν τῷ ὄρει τῷ Μεσσαπίῳ, δ δριζεῖ τὴν Παιονικὴν καὶ τὴν Μαυδικὴν χώραν, καλοῦσι δ' αὐτὸν οἱ Παίονες *μόναπον*.

Jedini nama poznati peonski antroponimi jesu imena peonske vladarske kuće i drugih uglednika. Ta su imena u mnogo slučajeva naprosto grčka: Ἄγις, Ἀρίστων, Λέων. U drugim se slučajevima ta imena daju tumačiti kao grčka, ali ne pripadaju običnoj grčkoj antroponimiji, ili imaju kakvu značajku tuđu grčkom jeziku, pa se ne mogu smatrati naprosto kao grčka: Λύκκειος (Λύππειος) Λύκπειος¹², Ἀυδολέων (grčki su pisci to ime helenizirali kao Ἀυτολέων). Imena kao Δρωπίων i Πάτραος možda jesu, a možda i nisu grčka jer im se na sjeveru Balkana mogu naći znatne analogije. Druga peonska osobna imena: Λάγγαρος, Πίγρης, Μαντύης (postoje još varijante: Μαστύης i Μαστήης) i *Didas* sigurno nisu grčka. Peonski Dionis zvao se Δύαλος i to ime čini se da također nije grčko. Teško je, naprotiv, oteti se napasti i ne jednačiti ga s grčkim θύω „bjesniti“ kao izvedenicu sa sufiksom -/- na nekom sjevernobalkanskom jeziku u kojem se indoevropska zvučna aspirata javlja kao neaspirirani zvučni okluziv.

Materijal što nam stoji na raspolaganju skrajnje je oskudan i k tomu protuslovan, pa nije čudo da su istraživači koji su se bavili tim pitanjem došli do vrlo različitih mišljenja o peonskom jeziku. Jasno je da Peonci nikada nisu bili Heleni u punom kulturnom smislu toga imena. Ipak, neki pisci misle da su bili grčkoga podrijetla i da im se jezik mora smatrati kao još jedan grčki dijalekat¹³. Drugi opet misle da Peonci nisu bili Grci. Najraširenije je mišljenje da su oni bili „Iliri“, tj. da su pripadali jezičnom sklopu staroga sjeverozapadnoga Balkana¹⁴. Neki istraživači pak vjeruju da su bili Tračani¹⁵ ili Frigijci¹⁶.

Tako nam je malo poznato o jeziku Peonaca da je svaka tvrdnja o njegovoj pripadnosti lišena pravoga smisla i ne može biti dobro utemeljena¹⁷. Ostaje samo opći dojam da nisu govorili grčki, ali da su

¹² Neujednačeno pisanje toga imena tumačilo se kao da pokušava izraziti indoevropski labiovelar, sačuvan u peonskom jeziku. Usp. P. Kretschmer, *Einleitung in die Geschichte der griechischen Sprache*, Göttingen 1896, str. 247—248. M. Budimir, *Grci i Pelasti*, Beograd 1950, str. 17. uzima to kao dokaz da su se indoevropski labiovelari čuvali nepromijenjeni u pelastičkom jeziku, kojem je, po njegovu učenju, pripadao i peonski.

¹³ Usp. K. J. Beloch, *Griechische Geschichte* I, 2, drugo izdanje, Strassburg 1913, str. 56—60; J. I. Svoronos, *Hellénisme primitif de la Macédoine*, drugo izdanje, Pariz—Atena 1919; Merker, o.c.

¹⁴ Usp. Kretschmer, o.c. 246—249; W. Tomaschek, *Die alten Thraker. Eine ethnologische Untersuchung*, Sitzungsberichte der Akademie Wien 128, 4 (1893) str. 21; G. Kacarov, *Die ethnographische Stellung der P.onen*, Klio 18 (1922—23), str. 20—26; N. Jokl, *Illyrier*, Eberts Reallexikon der Vorgeschichte 6, Berlin 1926, str. 38 i 45; H. Krahe, *Die alten balkanillyrischen geographischen Namen*, Heidelberg 1925; *Lexikon altillyrischer Personennamen*, Heidelberg, 1929; *Die Sprache der Illyrier* I, Wiesbaden 1955; A. Mayer, *Die Sprache der alten Illyrier* I, Wien 1957. U posljednja četiri navedena djela uključen je peonski jezični materijal u ilirski.

¹⁵ Usp. D. Dečev (Detschew), *Die thrakischen Sprachreste*, Wien 1957. On je peonski jezični materijal uključio među trački.

¹⁶ Usp. Vl. Georgiev, *La toponymie ancienne de la péninsule Balkanique et la thèse méditerranéenne*, *Balkansko ezikoznanje* 3, 1, Sofija 1961, str. 31—32; *Introduzione alla storia delle lingue indoeuropee*, Roma, 1966, str. 196—197.

¹⁷ Usp. N. Vulić, *La nationalité des Péoniens*, *Le Musée belge* 30 (1926), 107—117

na niskom stupnju svoje kulture imali vrlo starih i temeljnih dodira s grčkim svijetom. Ne može se, međutim, sasvim isključiti mogućnost da su oni kao dio velike seobe grčkih plemena prema jugu zaostali u krajevima uz srednji i donji tok Vardara i Strume i da su u tom slučaju govorili nekim grčkim dijalektom, ili kakvim nestalim indoevropskim jezikom koji je bio usko srodan s grčkim. Oni nisu imali udjela u helenskoj kulturi niti u helenskom imenu i Helenima su bili naprosto sjeverni barbari. I u Peoniji sjeverna granična zona grčkoga svijeta ostaje u povijesnom sumraku u kojem se ne razabiru jasno ni etnički ni jezični odnosi¹⁸.

Zagreb.

R. Katičić.

SUMMARY

R. Katičić: THE PAEONIANS AND THEIR LANGUAGE

The Paeonians were a people that since oldest times settled on the Axios river. Their town was *Amydon* or *Abydon*. Its site was near the sea; we can thus conclude that the Paeonians originally lived on the sea shore near the lower Axios. From there they were expelled by the Macedonians. Herodotus mentions them on the lower Strymon. In his time they also occupied a vast stretch of the interior around lake Prasias and the Pangaion mountain and also between the rivers Strymon and Nestos. In later times, all these regions were settled by Thracians and ruled by Macedonia. The Paeonians were then its northern neighbours on the middle Axios and in the valleys of its left and right tributaries.

To the ancient writers Paeonia was a separate ethnic individuality between Illyria, Thrace and the Macedonians. In the Iliad they appear as Trojan allies and were thus regarded as barbarians. But on their broader ethnic affiliation there is a disconcerting variety of traditions. Homer mentions them in the catalogue of the Trojan auxiliaries together with the Thracians and the Thracian Kikones. Strabo describes them as Thracians. In another passage he connects them with the Phrygians. Herodotus and Thucydides distinguish them from the Thracians. Herodotus mentions a tradition according to which the Paeonians are Teucrican settlers from Troy. Appian, on the other hand, knows a genealogy in which *Paton* is the son of *Autarteus*. This connects the Paeonians with the Illyrian complex, although instead of them the Pannonians may be meant, since Appian uses the Paeonian name also to denote that ethnic group. Another genealogy connects the Paeonians with the Peloponnesian Epeians. This version establishes for the Paeonians a Greek affiliation. In the light of these conflicting statements it is difficult to decide what kind of language the Paeonians spoke.

Purely linguistic evidence does not help much further. The only Paeonian gloss does not tell much. Even onomastic data do not help us to get further. The names of the Paeonian tribes cannot be assigned definitely to any language. The same holds true for the names of their towns. Some names of settlements, especially on the lower Axios, have a Greek appearance. However, we cannot be sure that these towns were named with Paeonian words.

¹⁸ Usp. o drugim etničkim skupinama i jezicima toga područja R. Katičić, *Epirska plemena i njihov jezik*, Živa antika 21 (1971), str. 375—380; *O jeziku i narodnosti starih Makedonaca*, Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, zbornik u čast A. Bencu (u tisku).

The only Paeonian anthroponyms we know something about are names of members of the ruling house and other illustrious persons. They are in many cases purely Greek. In other cases the names can be interpreted as Greek, but do not belong to current Greek onomastics or show some foreign feature which makes it impossible to regard them without reserve as purely Greek. Some names may and may not be Greek since important analogies can be found in the northern Balkans. Other Paeonian personal names are certainly not Greek. The Paeonian *Dionysos* had a name which does not seem to be Greek.

The evidence at our disposal being so extremely scarce and contradictory it is only natural that scholars have expressed a variety of opinions. It is quite clear that the Paeonians were never Hellenes in any cultural sense. Nevertheless, some scholars believe them to be of Greek stock and their language to be another Greek dialect. Others think that the Paeonians were not Greek. The prevailing opinion is that they were „Illyrian“, i.e. form a part of the linguistic complex of the ancient north-western Balkans. Still other scholars believe them to be Thracian or Phrygian.

We know so little about their language that any assertion as to their linguistic affiliations seems meaningless. The general impression is that they did not speak Greek, but had very ancient contacts with the Greek world. The possibility, however, that they took a part in the great Greek migration and remained behind on the route, and consequently spoke a Greek dialect, or a lost Indo-European language closely related to Greek, cannot be wholly ruled out.